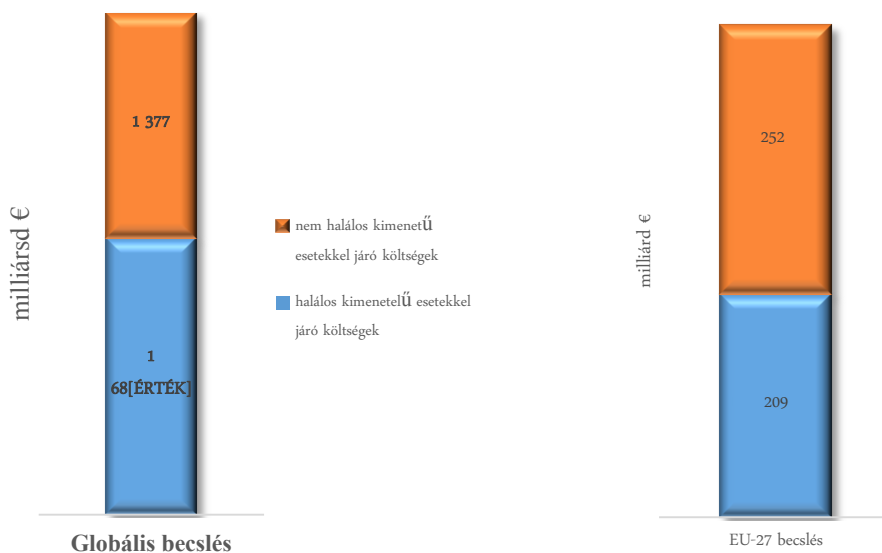

A MAGYAR ÜZEMEGÉSZSÉGÜGYI TUDOMÁNYOS TÁRSASÁG 2021. OKTÓBER 7-9. KÖZÖTT SÁRVÁRON MEGTARTOTT XL. KONGRESSZUSÁNAK ÁLLÁSFOGLALÁSA ÉS JAVASLATAI

A Magyar Üzemegészségügyi Tudományos Társaság Sárváron megtartott Kongresszusán megtárgyalta a szakterület aktuális problémáit és az alábbi állásfoglalást, javaslatokat fogalmazta meg.

Az elmúlt évtizedekben jelentős előrelépés történt ugyan - mind hazánkban, mind az EU 27 tagállamában a munkahelyi egészségvédelem terén, de ennek ellenére évente még mindig több mint 200 000 munkavállaló hal meg munkával összefüggő megbetegedés miatt.

Az egészségügyi és jól-léti érvek mellett erős gazdasági érvek is a munkavállalók magas szintű védelme mellett szólnak. A munkával összefüggő balesetek és megbetegedések évente az uniós gazdaság szintjén a GDP több mint 3,3 %-ába kerülnek (Ez 2019-ben kb. 460 milliárd € volt).

A munkával összefüggő sérülések és megbetegedések társadalmi költségei, 2019 (milliárd EUR)¹

¹ Forrás: „A munkával összefüggő balesetek és megbetegedések költségeinek nemzetközi összehasonlítása” (EU-OSHA, 2017), a becslések az Eurostat és a Világbank adatain alapulnak

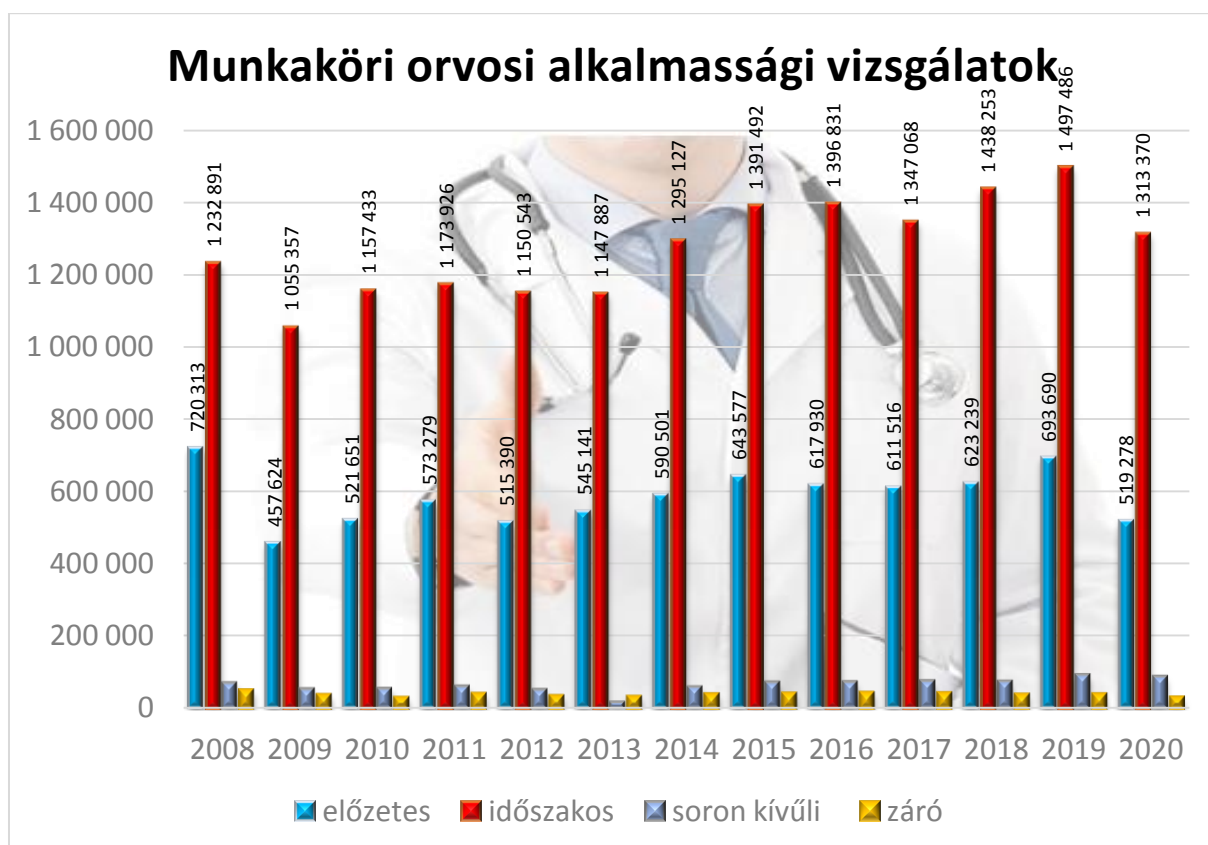
Bár az e számok mögött meghúzódó jól-léti költségek nem számszerűsíthetők, a munkahelyi egészségvédelem és biztonság terén alkalmazott bevált gyakorlatok hozzájárulnak ahhoz, hogy a vállalkozások termelékenyebbek, versenyképesebbek és fenntarthatóbbak legyenek. A becslések szerint a munkáltató számára minden egyes, a munkahelyi egészségvédelembe és biztonságba befektetett euró körülbelül kétszeres megtérülést eredményez. Az EU gazdaságának gerincét alkotó kkv-k sajátos igényeit kielégítő szilárd munkahelyi egészségvédelmi és biztonsági támogató struktúra alapvető hozzájárulást nyújt a fenntartható gazdasághoz és a munkahelyi egészségvédelem és biztonság sikeréhez az egész Unióban. **A megfelelő munkahelyi egészségvédelem csökkenti az egészségügyi költségeket és egyéb társadalmi terheket is, ezzel szemben a rossz munkahelyi egészségvédelem magas költségekkel jár az egyének, a vállalkozások és a társadalom szintjén is.**

A Covid 19 világjárvány ráirányította a figyelmet a munkahelyi egészségvédelem fontosságára, egyrészt az egészséget nem veszélyeztető munkavégzési feltételek és körülmények biztosítására, másrészt külön és hangsúlyosan a foglalkozás-egészségügyi szolgálatok által az üzletfolytonosság, azaz a nemzetgazdaság működőképességének megtartásához nyújtott munkahelyi egészségügyi támogatására, ennek elengedhetetlen voltára, harmadrészt a világjárvány leküzdésében való aktív közreműködésükre, kiemelve a munkavállalók folyamatos egészségügyi ellátását. A foglalkozás-egészségügyi szolgálatok alapfeladataikat a járvány idején is ellátták, esetenként a munkáltatók és a foglalkozás-egészségügyi szolgálat közös döntése alapján - járványügyi érdekből – kizárólag az időszakos orvosi vizsgálatok halasztására került sor.

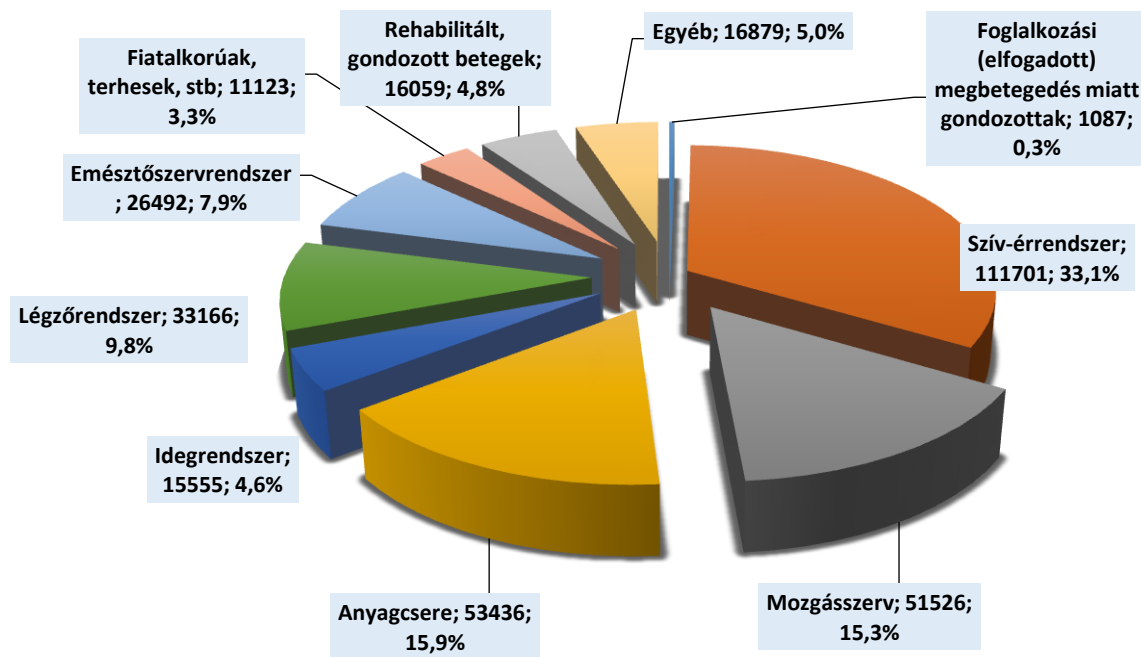
Magyarország Kormánya kiemelt célként határozta meg a foglalkozás-egészségügyi ellátás fejlesztését, az egészségügyi alapellátás szakpolitikai programjának kidolgozásáról és az ahhoz kapcsolódó intézkedési tervről szóló dokumentumában, hiszen a foglalkozás-egészségügyi szolgálatok szerepének fejlesztése elengedhetetlen a munkavállalók, a lakosság biztonságának további növeléséhez. Az elérni kívánt cél a munkavállalók (és rajtuk keresztül) hazánk népességének biztonságos, jó minőségű egészségügyi ellátása, az ellátás minőségével összefüggő egészségmutatóinak, életkilátásainak a javulása.

Az alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. és az egészségügyről szóló CLIV. törvények pontosan meghatározzák a foglalkozás-egészségügy feladatait: a foglalkozás- orvostan a preventív medicina egyik legfontosabb ága, feladata multidiszciplináris és szorosan a munka világához kötődik. Tevékenységének középpontjában a munkahelyen végzett orvosi ellátás, továbbá az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkakörülmények kialakításában való közreműködés áll. Ennek során a fő cél a keresőképes ember (munkavállaló) egészségének megőrzése, fejlesztése, a foglalkozási és foglalkozással összefüggő megbetegedések megelőzése, valamint a népbetegségek korai jól gyógyítható formában történő feltárása (népegészségügyi célú szűrővizsgálatok). Mindezek fontossága kiemelkedő jelentőségű akkor, amikor a kedvezőtlen korfájú - idősödő társadalom – a nemzet fennmaradásáért, az értéktelentő ember munkájának megtartásáért, azaz olyan feltételek biztosításáért küzd, melyek között minél tovább képes baleset és egészségkárosodás nélkül munkáját ellátni.

A munkakörnyezet az emberi környezetnek az a veszélyes eleme, amelyben olyan egészségkárosító hatások is jelen vannak, amelyek a lakosság egyéb csoportjai körében nem fordulnak elő. A munkakörnyezet összehasonlítva bármely más rész-környezettel (pl. lakóhelyi, természeti) 1-3 nagyságrenddel veszélyesebb. Ezért a különböző munkahelyeken dolgozó emberek egészségének védelmére különös gondot kell fordítani. A foglalkozás-egészségügyi ellátás szakmai feladatainak megerősítése érdekében fokozott figyelmet igényel a keresőképes ember (munkavállaló) egészségének megőrzése, fejlesztése, a foglalkozási és foglalkozással összefüggő megbetegedések megelőzése, valamint a népbetegségek korai jól gyógyítható formában történő feltárása (népegészségügyi célú szűrővizsgálatok). A foglalkozás-egészségügyi alapszolgálatok alapellátásban betöltött szerepe sajátos, népegészségügyi jelentőségű hiszen – döntően az előzetes és időszakos orvosi vizsgálatok keretében évente, mintegy 2-2,2 millió egészséges munkavállaló ellátását (orvos-„beteg” találkozás) biztosítják.

Népegészségügyi érdek az is, hogy érdemben javuljon a helyzet a preventív beavatkozással megelőzhető és az időben megkezdett, adekvát terápiával elkerülhető halálozások, a rosszindulatú daganatok miatti halálozás, és a krónikus betegek körében bekövetkező korai halálozás területén. E tekintetben speciális szintér a munkahely, hiszen a megfelelő munkahelyi feltételek és a munkakörülmények biztosítása jelentős mértékben lenne képes a foglalkozási és foglalkozással összefüggő megbetegedések megelőzésével (különös súllyal a foglalkozási daganatos eredetű megbetegedések, melyek aránya az e betegségcsoport okozta mortalitás 10%-át is eléri a szakirodalmi adatok szerint) hozzájárulni betegségteher csökkentéséhez.

(Az Európai Unióban a nem megfelelő munkakörülmények miatt kialakult foglalkozási megbetegedések okozta „költségek” évente eléri a 145 milliárd €-t).

A foglalkozási megbetegedések jellege is folyamatosan változik: a tudományostechnikai fejlődés, a globalizációval összefüggő társadalmi változások súlyosbíthatják a meglévő kockázatokat, és újak kialakulásához is vezetnek. A jól ismert foglalkozási megbetegedések (pl. silicosis) változatlanul szedik áldozataikat, de az új megbetegedések (pszichés, mozgásszervi) számának folyamatos növekedése is tapasztalható.

Ezért álláspontunk szerint kiemelt cél valamennyi munkát vállaló és végző ember egészségének és biztonságának hatékony védelme, a munkavállalók egészségének nyomon követése és az egészséget nem veszélyeztető munkahely megteremtésében való közreműködés, a munkavállalók egészségének és munkavégző képességének megőrzése, különös figyelemmel szakmai és munkaköri alkalmasságuk pontosabb és korszerűbb megítélésére.

A foglalkozási egészségügyi szolgálat létrejötte óta eltel 26 év tapasztalatai alapján szükséges azon intézkedések megfogalmazása, melynek segítségével a szolgálat hatékonyan képes valamennyi számára meghatározott feladat maradéktalan ellátására, a munkavállalók egészségének nyomon követésére és az egészséget nem veszélyeztető munkahely megteremtésében való közreműködésre, a munkavállalók egészségének és munkavégző képességének megőrzésére, a nemzetgazdaság működőképességének fenntartásában való aktív részvételre, a szakterület előtt álló szakmai kihívások (pl. idősödő munkavállalók, munkakörnyezet változásából eredő hatások, foglalkozási megbetegedések, különös figyelemmel a foglalkozási eredetű daganatos megbetegedésekre) kezelésére.

E feladatok között kiemelt fontosságú:

- a munkaegészségügyi jogalkotási feladatok esetében az egészségügyért felelős miniszter elsőhelyi felelősségének (újbóli) biztosítása;
- szolgáltatói regisztráció kialakítása az átláthatóság biztosíthatósága érdekében;
- hatékony szakmai felügyelet és kontroll, minőségbiztosítás;
- a nemzeti érdekek maradéktalan figyelembe vétele mellett a szolgálat finanszírozási kérdéseinek rendezése;
- a szakterület működési és szakmai feladatait meghatározó jelenlegi jogszabályok felülvizsgálata és a szükséges módosítások meghatározása (progresz-szivitási szintek, regisztrációs központ, foglalkozás-egészségi osztályok megszüntetése, E-alap tervére való beutalási jogosultság visszaállítása, kapacitás korlátok);
- a Nemzeti Népegészségügyi Központ keretei között – a munkahigiénés és foglalkozás-egészségügyi szerv bázisán – a foglalkozás-egészségügy hatékony szakmai irányítását és felügyeletét biztosítani képes Munkaegészségügyi Centrum kialakítása.

Az elemző munka elvégzésére és a szükséges (priorizált) feladatok megfogalmazására, a tárca döntéshozói számára való javaslatok, intézkedések megfogalmazására javasolt egy – az EMMI támogatását élvező – szűk szakmai grémium életre hívása (EMMI, Magyar Üzemegészségügyi Tudományos Társaság, Egészségügyi Szakmai Kollégium Foglalkozás-órvostan Tagozat, Országos Szakfelügyelő Főorvos, NNK Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Főosztály), amely a szakmai értékekre építve meghatározza a jövő foglalkozás-egészségügyének prevenció központú továbbfejlesztését, világos, áttekinthető rendszerét, feladatait.

A Magyar Üzemegészségügyi Tudományos Társaság a fentiekben megfogalmazott figyelemfelhívását és szakmai szempontokon alapuló javaslatait jobbjító, a döntéshozók szakmai megítélési lehetőségeit elősegítő szándékkal fogalmazta meg. Kérjük tagságunk szakmailag megalapozott, a dolgozó emberek, a munka világa résztvevőinek érdekeit szolgáló állásfoglalását prioritásként kezelni!

Sárvár, 2021. október 7-9.